

> RETOURADRES POSTBUS 1992, 6201 BZ MAASTRICHT

BEZOEKADRES

POSTADRES

Dames en heren leden van de
gemeenteraad

WWW.GEMEENTEMAASRICHT.NL

ONDERWERP
aanbod Maastricht Sport voor specifieke
doelgroepen

DATUM
17 april 2015

BIJLAGEN

BEHANDELD DOOR

DOORKIESNUMMER
043 3503140

ONZE REFERENTIE
2015-14333

E-MAILADRES

FAXNUMMER
043 350

UW REFERENTIE

Geachte leden van de Raad,

Naar aanleiding van de raadsronde over de nota toekomstbestendige binnensportaccommodaties (d.d. 31 maart 2015) doen wij u nadere informatie toekomen wat er op dit moment vanuit Maastricht Sport gebeurt voor kwetsbare doelgroepen. Dit willen we doen aan de hand van de door uw raad vastgestelde kaders op het thema bewegingsstimulering.

In de Sportnota 2020 "Mee@bewegen"(mei 2013) en de uitvoeringsnota bewegingsstimulering (december 2013) is uitvoerig ingegaan op de sport- en beweegparticipatie van de Maastrichtenaren. Hieruit bleek destijds dat de sportdeelname van Maastrichtenaren (volgens RSO-norm; tenminste 1 x per jaar sporten) van 6 t/m 79 jaar in 2010 62% bedroeg. In vergelijkbare gemeenten was deze sportdeelname onder deze leeftijdsgroep 66%; hetzelfde getal als het landelijk gemiddelde. Tevens hebben we gekeken naar de mate waarin Maastrichtenaren bewegen. De helft van de Maastrichtenaren van 18 – 79 jaar voldeed in 2010 aan de *Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB)*. Dat is minder dan in de vergelijkbare gemeenten en in Nederland als geheel (beiden 53%).

Doelstelling

Vanaf 2014 werken we aan het verder verhogen van de sport- en beweegparticipatie en het verder verkleinen van het verschil met andere gemeenten. De hoofddoelstelling ten aanzien van de sport- en beweegparticipatie tot en met 2020 is daarmee als volgt:

- In 2020 moet de (gemiddelde) sportparticipatie (RSO) in Maastricht dichterbij het gemiddelde van vergelijkbare gemeente zijn gekomen en minimaal 65% bedragen.
- Als subdoelstelling moet in 2020 de (gemiddelde) beweegparticipatie (NNGB) in Maastricht dichterbij het gemiddelde van vergelijkbare gemeente zijn gekomen en minimaal 53% bedragen.

De sport- en beweegdeelname cijfers, zoals hierboven weergegeven, zijn stedelijke gemiddelden. Er zijn echter (grote) afwijkingen ten opzichte van dit gemiddelde indien gekeken wordt naar diverse leeftijdsgroepen en de diverse buurten. Zo scoren de volgende wijken beduidend minder dan het stadsgemiddelde.

DATUM
17-04-2015

Malberg, Limmel, Caberg, Malpertuis, St. Maartenspoort, Wittevrouwenveld, Borgharen, Heugemerveld, Mariaberg, Amby, Heer, Pottenberg, Kommelkwartier, Wyckerpoort, Heugem en Daalhof.

Vastgestelde kaders

In de Sportnota 2020 zijn ten aanzien van de pijler Sport- en bewegingsstimulering een aantal kaders vastgesteld welke van groot belang zijn geweest voor de nu voorliggende uitvoeringsprogramma's. Het betreft hier onder andere de volgende kaders:

- Prioriteit wordt gelegd bij inzet in buurten en ten behoeve van leeftijdsgroepen die onder het Maastrichts gemiddelde scoren bij sport- en beweegparticipatie.
- Inzet van publieke en private partners om een vraaggericht sport- en beweegaanbod te realiseren.
- Inzet van lokale menskracht (zoals combinatiefunctionarissen) om verbindingen te leggen tussen sportverenigingen, andere sportaanbieders en locaties waar behoefte is aan sport – en beweegaanbod.
- Bundelen, valideren en uitrollen van kansrijke sport- en beweegconcepten.
- Leggen van verbindingen en benutten van kansen door het verstevigen van de interne gemeentelijke samenwerking (o.a. Jeugdzorg, Wmo, Gezondheid) en de externe samenwerking (o.a. zorgverzekeraars, organisaties).

Ook werd er gesproken over de veranderende rol van de gemeente. Deze zal er met name een zijn van een systeemregisseur; het scheppen van de randvoorwaarden in de vorm van accommodaties en activiteiten sport- en bewegingsstimulering, het geven van informatie en advies in de vorm van verenigingsondersteuning en het met elkaar in contact brengen van partijen. Daarbij wordt, net zoals op de andere beleidsterreinen, meer uitgegaan van de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid

Leggen van verbindingen

De gemeente wil sport en bewegen een grotere rol laten spelen, in met name het sociale domein. Dat kan door organisaties op de gebieden sport, zorg en welzijn, participatie en onderwijs meer met elkaar te laten samenwerken, nieuwe integrale programma's te ontwikkelen en vaker budgetten te bundelen, op het niveau van buurt of wijk. Een werkwijze die de gewenste ontwikkeling naar goedkopere arrangementen met een grotere eigen verantwoordelijkheid voor burger en samenleving dichterbij brengt.

Doelgroepen

Veel mensen sporten en bewegen omdat ze het leuk vinden, fit willen zijn of het sociale aspect waarderen. Maar voor sommige groepen is sport en bewegen op dit moment niet vanzelfsprekend. Dat geldt bijvoorbeeld voor mensen met een beperking, ouderen, jongeren met gedragsproblemen, mensen in een sociaal isolement, mensen met overgewicht en chronische ziekten. Als deze mensen meer sporten en bewegen leveren juist bij deze groepen een positieve bijdrage aan de gezondheidstoestand, weerbaarheid en participatie. Gezien de achterblijvende gezondheid, de vele inwoners in de stad met een lage Sociaal-Economische Score (SES) en de demografische ontwikkelingen is investeren in gezondheid middels sport en bewegen van essentieel belang. Wij kiezen in onze aanpak dus voor een doelgroepenbenadering, zonder de groepen waarmee het goed

DATUM
17-04-2015

gaat uit het oog te verliezen. Wat hebben we het afgelopen jaar nu concreet gedaan op het gebied van sport en bewegingsstimulering?

Wij hebben sport- en bewegingsstimulering gestalte gegeven middels een aanpak die gericht is op samenhangende programma's, die met elkaar verweven zijn en grotere groepen mensen activeren. Speerpunten in deze aanpak zijn:

1. Ontwikkeling van integrale arrangementen en voorzieningen
2. Nieuwe allianties
3. Stimuleren

Deze aanpak vindt vervolgens zijn uitwerking in een drietal actieplannen.

- Actieplan Bewegen met sport- en beweegprogramma's gericht op verbetering van de gezondheid van de Maastrichtenaar;
- Actieplan Meebewegen met sport- en beweegprogramma's gericht op versterking van de zelfredzaamheid van kwetsbare mensen;
- Actieplan Samen Bewegen, gericht op het bestendigen van de hoge sportdeelname van zelfredzame en vitale sporters en versterken van de dragende kracht van deze doelgroep voor de sportinfrastructuur. Dit actieplan beoogt solidariteit te organiseren; vitale groepen verbinden zich meer dan voorheen met kwetsbare groepen en leveren zo een actievare bijdrage aan de lokale samenleving.

Elk actieplan heeft een eigen doelgroep en eigen allianties, financieringsbronnen en wervingsstrategieën. Dit wordt samen met partners (PPS, sportverenigingen, bedrijfsleven etc.) uitgewerkt. Bij de uitvoering van de plannen spelen de combinatiefunctionarissen en sportcoaches een belangrijke rol.

Nieuwe allianties

Om de nieuwe programma's in de domeinen zorg, participatie en sport te laten beklijven zijn we nieuwe en duurzame allianties aangegaan.

Door kwetsbare, kansarme groepen te koppelen met deelname aan sportvoorzieningen voor vitale kansrijke mensen (zoals fitnesscentra van bedrijven), worden publieke bijdragen gekoppeld aan particulier initiatief. Zo zijn tal van nieuwe allianties ontstaan waarbij de samenwerking tussen organisaties veel verder gaat dan het louter afstemmen van het aanbod.

Gerichte actie

Nu in het sociale domein meer sport- en beweegprogramma's worden ontwikkeld, is het niet vanzelfsprekend dat mensen daar automatisch aan meedoen. Er zijn actieve en gerichte wervingsstrategieën nodig die per doelgroep verschillen. De ene groep gebruikt andere media dan de andere, de een staat meer wantrouwend tegenover initiatieven van de overheid. Weer anderen hebben een verwijzing nodig van bijvoorbeeld een huisarts.

Alhoewel een doelgroepbenadering zinvol is om een maatwerkaanpak te kunnen verrichten, is één van de centrale opgaven in het sociaal domein juist dat er verbinding is tussen groepen en dat iedereen meedoet en een bijdrage levert aan de participatiesamenleving. Voorkomen moet worden dat er nieuwe schotten ontstaan in ondersteuning, of de ondersteuning zich louter richt op één doelgroep, waarmee ook de solidariteit tussen groepen onder druk komt te staan.

DATUM
17-04-2015

Ouderen

In deze brief zullen we aan de hand van de doelgroep ouderen een toelichting geven op de werkwijze. Het uitvoerig benoemen van de gehele programmering en uitvoeringsprogramma's in deze raadsinformatie brief zou te ver voeren. Aan de hand van een aantal voorbeelden willen we echter inzicht verschaffen in de ontwikkelingen die we in gang hebben gezet om met name specifieke kwetsbare groepen te activeren.

Ouderen sporten om gezond en fit blijven, voor herstel en conditionering na ziekte of bij een chronisch ziektebeeld, sociale participatie maar ook omdat sporten gewoon leuk is en om mensen te ontmoeten. We zien steeds meer dat ouderen gestimuleerd worden om langer zelfstandig te blijven wonen en dat ze daar steeds vaker een eigen verantwoordelijkheid in dragen.

Sporten en bewegen kan iedereen maar juist voor senioren is het belangrijk dat ze dit op hun eigen niveau en interessegebied kunnen doen. Ouderen kunnen tot op hoge leeftijd blijven bewegen omdat heel veel sporten worden aangeboden op een ander tempo, minder intens, met specifieke hulpmiddelen, aangepaste spelregels of afgestemd op de specifieke behoefte van deze doelgroep.

In het Geusseltbad zien we dat bewegen in water veel mogelijkheden biedt voor senioren. Specifieke programma's voor ouderen blijken een prima optie om te blijven bewegen. In het water beweeg je makkelijker en gebruik je meer en andere spiergroepen dan op het droge. Daarnaast zijn er natuurlijk ook nog diverse denksporten zoals dammen, schaken en bridgen die ervoor zorgen dat ook de hersens in goede conditie blijven.

Aanbod

Maastricht Sport biedt zelf een groot aantal activiteiten aan voor senioren zoals; buitengewoon fit, sportief wandelen, gyminstuif, volleybal, bridge, tai-chi, dynamic tennis, jeu de boules, golf etc. Daarnaast organiseert Maastricht Sport i.s.m. met bijvoorbeeld atletiek Maastricht wandelfit cursussen en de avondvierdaagse.

In het Geusseltbad zijn er specifieke programma's die bij uitstek geschikt zijn voor senioren denk hierbij aan fifty fit, fifty gym, aquafit, banenzwemmen en therapeutisch fietsen. De programma's worden afgestemd op de doelgroep en hun beweegbehoefte. Daarnaast wordt het in het zorgbad een speciaal programma aangeboden dat met name gericht is op herstel na ziekte of het conditioneren bij chronische ziektes zoals reuma, diabetes, obesitas etc. In het Geusseltbad zijn dan ook speciale voorzieningen getroffen voor ouderen en mensen met een (lichamelijke) beperking zoals, luie trappen, verstelbare bodem een tillift en privacy screens.

Maastricht Sport heeft ook breed netwerk van zorgspecialisten, fysiotherapeuten, instellingen en organisaties die ervoor zorgen dat vraag en aanbod op het gebied van sporten en bewegen bij elkaar gebracht worden. Daar waar we het aanbod niet zelf organiseren of faciliteren verbinden we, leiden we door of ontwikkelen we samen met verenigingen, sportaanbieders of zorgorganisaties sport-en beweegaanbod op maat voor deze doelgroep.

Maastricht Sport organiseert samen met Fontys Sporthogeschool en FysioStofberg de cursus Beweeg met Diabetes Mellitus type II. Tijdens deze cursus, speciaal voor mensen met diabetes mellitus type II wordt onder begeleiding van een beweegcoach één op één gewerkt aan de algemene gezondheid.

Ons programma-aanbod en dat van onze partners brengen we actief onder de aandacht in huis-aan huis bladen, wijkbladen, via speciale folders en flyers, social media maar ook via presentaties bij

DATUM
17-04-2015

zorginstellingen, welzijnsorganisaties en via onze ambassadeurs; de deelnemers die enthousiast deelnemen aan de sportprogramma's.

Naast de bovengenoemd beschreven doelgroep ouderen kent Maastricht Sport ook diverse programma's voor de navolgende doelgroepen:

- Kinderen 0 – 6 jaar
- Jeugd en jongeren (6 – 22 jaar)
- (Jong) Volwassenen 23 – 54 jaar
- Sporten met een beperking

Het voert te ver om ook deze programma's hier helemaal uit te schrijven en daarom verwijs ik voor de beschrijving en het activiteiten aanbod voor deze doelgroepen naar de website van Maastricht Sport (www.maastrichtsport.nl)

Hopende u hiermee voldoende te hebben ingelicht,

Met vriendelijke groet,

André Willems,
Wethouder Sociale Zaken, Ouderenbeleid, Stadsbeheer, Sport & Recreatie.